

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

پژوهش خبری
معاونت سیاسی
صدا و سیما

"فضای مجازی" در نگاه رهبر معظم انقلاب

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

– گروه تلگرام پژوهش خبری صداوسیما <https://telegram.me/pajooheshkhabar>

پژوهشگر: امید جلوداریان

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۱	□ مقدمه.....
۲	فصل اول: نمودار سازی بیانات رهبر معظم انقلاب درباره فضای مجازی.....
۳	الف - نمودار مؤلفه‌های کانونی در بیانات درباره فضای مجازی.....
۴	ب - نمودار کلی شاخص‌های محوری در بیانات درباره فضای مجازی.....
۱۲	ج - نمودار پرسش‌هایی که در بیانات درباره فضای مجازی پاسخ داده شد.....
۱۳	د - نمودار بررسی بیانات درباره فضای مجازی از زاویه آینده‌نگری.....
۱۴	ه - نمودار برخی از مهمترین موارد و مصادیق در بیانات درباره فضای مجازی.....
۱۵	فصل دوم: مهم ترین موضوعات و محورهای بیانات رهبر معظم انقلاب درباره فضای مجازی.....
۱۶	الف - مفاهیم کانونی در بیانات درباره فضای مجازی.....
۱۸	ب - شاخص‌های محوری بیانات درباره فضای مجازی.....
۲۲	ج - پرسش‌ها و شبهه‌هایی که در بیانات درباره فضای مجازی پاسخ داده شد.....
۲۴	د - بررسی بیانات درباره فضای مجازی از زاویه آینده نگری.....

□ مقدمه

در این پژوهش بیانات رهبر معظم انقلاب درباره " فضای مجازی " بررسی، شاخص یابی و محوربندی شده است. از مجموع بیانات رهبر انقلاب درباره فضای مجازی سه شاخص عمده به دست آمده است که عبارت اند از: " فرصت های فضای مجازی "، " تهدیدهای فضای مجازی " و " توصیه ها درباره فضای مجازی ".

رهبر معظم انقلاب فضای مجازی را " فرصتی فوق العاده و مناسب برای ترویج معارف اسلامی " می دانند و بر " تاثیرگذاری آن در ابعاد مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، امنیتی و دفاعی در عرصه ملی و بین المللی " تاکید می کنند. " برخورداری از ابتکار عمل و قدرت تعامل با دیگر کشورها در فضای مجازی " نکته دیگری است که رهبر معظم انقلاب به آن اشاره می کنند و بر شکل دهی به قواعد و قوانین مرتبط با فضای مجازی در عرصه جهانی با رویکرد اخلاق مدار و عادلانه و سرمایه گذاری در همه ابعاد فضای مجازی (رونق محتوا، خدمات و تجارت) تاکید می کنند.

رهبر معظم انقلاب در شاخص دوم و درباره " تهدیدهای فضای مجازی "، به تحولات پرشتاب عرصه مجازی و لزوم مواجهه هوشمندانه و مقتدرانه با آن اشاره و ضمن هشدار درباره دنیای روبه رشد و توقف ناپذیر فضای مجازی، بر " اهتمام ویژه به سالم سازی و حفظ امنیت همه جانبه فضای مجازی کشور " تاکید می کنند. ایشان در این باره به " لزوم حفظ حریم خصوصی آحاد جامعه در فضای مجازی " و " مقابله مؤثر با نفوذ، دست اندازی بیگانگان و تهاجم فرهنگی " در این فضا اشاره می کنند. ترویج هنجارها، ارزش ها و سبک زندگی غیراسلامی و ایرانی در فضای مجازی، رخنه ها و آسیب های فرهنگی و اجتماعی در فضای مجازی، نبود نظام های امنیتی، حقوقی، قضایی و انتظامی مورد نیاز در فضای مجازی و به خطر افتادن ادب، حیا و فرهنگ از دیگر نکاتی است که رهبر معظم انقلاب، مرتبط با تهدیدهای فضای مجازی بر می شمردند. " غوغای فضای مجازی و بمباران افکار جوانان " محور دیگری است که رهبر معظم انقلاب در زمینه تهدیدهای فضای مجازی بر آن تاکید و در این باره به تهدیدهایی نظیر " دور کردن جوانان از دین "، " منصرف کردن جوانان از نظام اسلامی "، " به خدمت گرفتن جوانان در زمینه اهداف خبیث "، " سوق دادن جوانان به ولنگاری و بیکارگی "، " کشاندن جوانان به سمت غریزه گرایی جنسی افراطی " و " تلقین پیام یاس و ناامیدی به جوانان " اشاره می کنند.

رهبر معظم انقلاب در شاخص سوم نیز " توصیه هایی درباره فضای مجازی " که خطاب بیشتر آنها مسئولان نظام اند، مطرح می کنند که از جمله آنها " لزوم مدیریت کلان، برنامه ریزی و تصمیم گیری های لازم و بهنگام درباره فضای مجازی " و " لزوم نظارت و رصد کارآمد و روزآمد در فضای مجازی " است.

فصل اول:

پژوهش خبری
معاونت سیاسی
صدا و سیما

نمودار سازی

بیانات رهبر معظم انقلاب درباره فضای مجازی

- ۱- ابزارهای تسهیل کننده
- ۲- یکی از بزرگ ترین نمادهای تحول جهانی
- ۳- شورای عالی فضای مجازی
- ۴- مرکز ملی فضای مجازی
- ۵- قدرت سایبری
- ۶- شبکه ملی اطلاعات
- ۷- سالم سازی و حفظ امنیت فضای مجازی
- ۸- فرهنگ کاربری و سواد فضای مجازی
- ۹- نقطه کانونی متمرکز برای فضای مجازی
- ۱۰- تنفس در فضای مجازی
- ۱۱- فضای غیرقابل کنترل و غیرمنضبط
- ۱۲- بمباران تخریب در فضای مجازی
- ۱۳- آن چیزِ اولِ بلا آخر
- ۱۴- فرصت ها و تهدیدهای فضای مجازی
- ۱۵- کمپین های عمومی جهان اسلام در فضای مجازی
- ۱۶- حضور موثر در فضای مجازی

۱- فرصت‌ها و ظرفیت‌های فضای مجازی

الف) فضای مجازی فرصتی فوق العاده و مناسب برای ترویج معارف اسلامی

ب) فضای مجازی رخدادی بسیار تاثیرگذار در عرصه ملی و بین‌المللی:

۱- در ابعاد فرهنگی

۲- در ابعاد اجتماعی

۳- در ابعاد اقتصادی

۴- در ابعاد سیاسی

۵- در ابعاد امنیتی

۶- در ابعاد دفاعی

ج) برخورداری از ابتکار عمل و قدرت تعامل با دیگر کشورها در فضای

مجازی:

۱- شکل‌دهی به قواعد و قوانین مرتبط با فضای مجازی در عرصه جهانی با رویکرد

اخلاق مدار و عادلانه

د- سرمایه‌گذاری در همه ابعاد فضای مجازی (رونق محتوا، خدمات و

تجارت):

۱- سرمایه‌گذاری به ویژه در برنامه ششم توسعه و برنامه‌ریزی سالانه کشور

۲- ایجاد و توسعه انواع فناوری‌ها و صنایع کاملاً پیشرفته و رقابتی

۳- ایجاد رشته‌های نوین دانشگاهی و تربیت سرمایه‌های انسانی متعهد، متخصص و

کارآمد مورد نیاز در بخش‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، محتوایی و خدماتی

۴- تسریع در راه‌اندازی شبکه ملی اطلاعات

۵- احراز جایگاه و سهم مناسب برای اقتصاد دانش‌بنیان در فضای مجازی در

چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

۶- برنامه‌ریزی همه‌جانبه برای بهبود شرایط کسب و کار مرتبط با فناوری‌های

مجازی

۷- بهره‌گیری از فرصت‌های اشتغال‌زایی در فضای مجازی

۸- توسعه محتوا و خدمات کارآمد و رقابتی منطبق بر ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی -

ایرانی

۹- جلب مشارکت‌های مردمی و به کارگیری ظرفیت‌های بخش خصوصی در فضای

مجازی

۱۰- بهره‌گیری حداکثری از فرصت‌های ناشی از آن در جهت پیشرفت همه جانبه

کشور و ارائه خدمات گسترده و مفید به قشرهای گوناگون مردم

۲- آسیب‌ها و تهدیدهای فضای مجازی

الف) تحولات پرشتاب عرصه مجازی و لزوم مواجهه هوشمندانه و مقتدرانه

ب) فضای مجازی دنیای روبه رشد توقف ناپذیر

ج) اهتمام ویژه به سالم‌سازی و حفظ امنیت همه‌جانبه فضای مجازی کشور:

- ۱- حفظ حریم خصوصی آحاد جامعه در فضای مجازی
- ۲- مقابله مؤثر با نفوذ، دست‌اندازی بیگانگان و تهاجم فرهنگی در فضای مجازی
- ۳- ترویج هنجارها، ارزش‌ها و سبک زندگی اسلامی ایرانی در فضای مجازی
- ۴- ممانعت از رخنه‌ها و آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در فضای مجازی
- ۵- ارتقای فرهنگ کاربری و سواد فضای مجازی جامعه
- ۶- لزوم تدوین و تصویب نظام‌های امنیتی، حقوقی، قضایی و انتظامی مورد نیاز در فضای مجازی

د) احتمال به خطر افتادن ادب، حیا و فرهنگ

ه) غوغای فضای مجازی و بمباران افکار جوانان:

- ۱- دور کردن جوانان از دین
- ۲- منصرف کردن جوانان از نظام اسلامی
- ۳- اختلاف افکنی میان جوانان
- ۴- به خدمت گرفتن جوانان در زمینه اهداف خبیث خود
- ۵- سوق دادن جوانان به ولنگاری و بیکارگی
- ۶- کشاندن جوانان به سمت غریزه‌گرایی جنسی افراطی
- ۷- تلقین پیام یاس و ناامیدی به جوانان

۳- توصیه‌ها

الف) لزوم مدیریت کلان، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های لازم و بهنگام درباره فضای مجازی

ب) لزوم نظارت و رصد کارآمد و روزآمد در فضای مجازی:

- ۱- رصد وضع جاری فضای مجازی
- ۲- پیش‌بینی و آینده‌نگری تحولات در فضای مجازی در سطح ملی و بین‌المللی
- ۳- گسترش فزاینده فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی به ویژه شبکه جهانی اینترنت
- ۴- ایجاد نقطه کانونی متمرکز برای سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و هماهنگی در فضای مجازی کشور

ج) عاقلانه نبودن بستن فضای مجازی:

- ۱- رعایت ادب و حیا در فضای مجازی
- ۲- استفاده درست و مطابق با فرهنگ خودی از فضای مجازی
- ۳- لزوم اقدام رئیس جمهور به استفاده حداکثری از فضای مجازی و برحذر بودن از حداقل تهدیدها
- ۴- لزوم حضور موثر رسانه ملی در فضای مجازی
- ۵- لزوم نگاه سوءظن‌آمیز به جریان فضای مجازی دشمن
- ۶- تشکیل جبهه واحد ضدآمریکایی و ضد صهیونیستی در فضای مجازی

۱- فرصت‌ها و ظرفیت‌های فضای مجازی

ب) فضای مجازی رخدادی بسیار تاثیرگذار در عرصه ملی و بین‌المللی:

ج) برخورداری از ابتکار عمل و قدرت تعامل با دیگر کشورها در فضای مجازی:

۱- شکل‌دهی به قواعد و قوانین مرتبط با فضای مجازی در عرصه جهانی با رویکرد اخلاق مدار و عادلانه

د- سرمایه‌گذاری در همه ابعاد فضای مجازی (رونق محتوا، خدمات و تجارت):

۱- سرمایه‌گذاری به ویژه در برنامه ششم توسعه و برنامه‌ریزی سالانه کشور

۲- ایجاد و توسعه انواع فناوری‌ها و صنایع کاملاً پیشرفته و رقابتی

۳- ایجاد رشته‌های نوین دانشگاهی و تربیت سرمایه‌های انسانی متعهد، متخصص و کارآمد مورد نیاز در بخش‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، محتوایی و خدماتی

۴- تسریع در راه‌اندازی شبکه ملی اطلاعات

۵- احراز جایگاه و سهم مناسب برای اقتصاد دانش‌بنیان در فضای مجازی در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

۶- برنامه‌ریزی همه‌جانبه برای بهبود شرایط کسب و کار مرتبط با فناوری‌های مجازی

۷- بهره‌گیری از فرصت‌های اشتغال‌زایی در فضای مجازی

۸- توسعه محتوا و خدمات کارآمد و رقابتی منطبق بر ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی - ایرانی

۹- جلب مشارکت‌های مردمی و به کارگیری ظرفیت‌های بخش خصوصی در فضای مجازی

۱۰- بهره‌گیری حداکثری از فرصت‌های ناشی از آن در جهت پیشرفت همه‌جانبه کشور و ارائه خدمات گسترده و مفید به قشرهای گوناگون مردم

۲- آسیب‌ها و تهدیدهای فضای مجازی:

الف) تحولات پرشتاب عرصه مجازی و لزوم مواجهه هوشمندانه و مقتدرانه

ب) فضای مجازی دنیای روبه رشد توقف ناپذیر

ج) اهتمام ویژه به سالم‌سازی و حفظ امنیت همه‌جانبه فضای مجازی کشور

د) احتمال به خطر افتادن ادب، حیا و فرهنگ

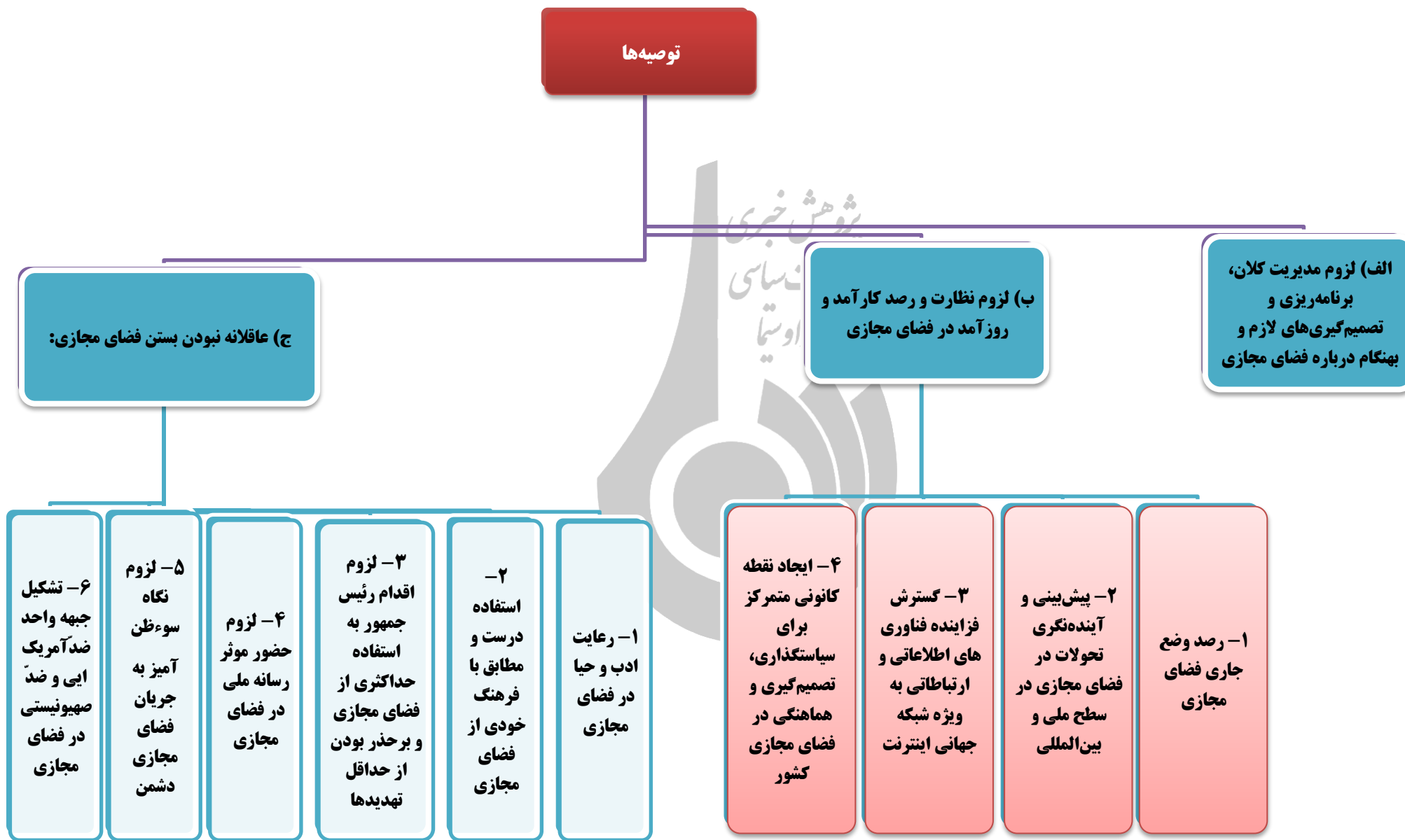
ه) غوغای فضای مجازی و بمباران افکار جوانان

ج) اهتمام ویژه به سالم‌سازی و حفظ امنیت همه‌جانبه فضای مجازی کشور:

ه) غوغای فضای مجازی و بمباران افکار جوانان:

ج - نمودار پرسش‌هایی که در بیانات درباره فضای مجازی پاسخ داده شد

د - نمودار بررسی بیانات درباره فضای مجازی از زاویه آینده‌نگری:

آشنایی با ابزارهای تسهیل‌کننده ارتباطی؟

- فرصت:**
- ۱- ارتباط موثرتر با مخاطبان
  - ۲- رساندن سخن حق به مخاطبان بسیار

- تهدید:**
- ۱- مورد بازخواست قرار گرفتن در روز قیامت در صورت استفاده نکردن از این فرصت

فضای مجازی

- فرصت:**
- ۱- ترویج معارف اسلامی
  - ۲- ابتکار عمل و قدرت تعامل با دیگر کشورها
  - ۳- سرمایه‌گذاری در همه ابعاد فضای مجازی (رونق محتوا، خدمات و تجارت)
  - ۴- تشکیل کمپین ضدآمریکایی و ضد صهیونیستی

- تهدید:**
- ۱- به خطر افتادن حریم خصوصی آحاد جامعه
  - ۲- نفوذ، دست‌اندازی بیگانگان و تهاجم فرهنگی
  - ۳- به خطر افتادن ادب و حیا
  - ۴- بمباران افکار جوانان
  - ۵- منصرف کردن جوانان از نظام اسلامی و دین
  - ۶- سوق دادن جوانان به ولنگاری و بیکارگی و غریزه‌گرایی جنسی افراطی
  - ۷- تلقین پیام یاس و ناامیدی به جوانان

ه - نمودار برخی از مهم‌ترین موارد و مصادیق در بیانات درباره فضای مجازی:

- ۱- ابزارهای تسهیل‌کننده مانند رایانه‌ها، ارتباطات اینترنتی و فضای مجازی و سایبری
- ۲- پیدایش فضای مجازی در چند دهه اخیر
- ۳- شوراها و عالی‌مصبوب در گذشته که موازی شورا عالی فضای مجازی هستند
- ۴- بازوی شورای عالی فضای مجازی
- ۵- رشته‌های نوین دانشگاهی در فضای مجازی
- ۶- سرمایه‌های انسانی متعهد، متخصص و کارآمد مورد نیاز در بخش‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، محتوایی و خدماتی در تمامی ابعاد فضای مجازی
- ۷- حریم خصوصی آحاد جامعه در فضای مجازی
- ۸- اقتصاد دانش بنیان در فضای مجازی
- ۹- ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی - ایرانی در فضای مجازی
- ۱۰- شبکه جهانی اینترنت
- ۱۱- نقطه کانونی متمرکز برای سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و هماهنگی در فضای مجازی کشور
- ۱۲- مرکز ملی فضای مجازی کشور
- ۱۳- دستگاه‌ها و رسانه‌های صوتی و تصویری و اینترنتی
- ۱۴- گزارش آقای دکتر جهانگیری درباره شورای عالی فضای مجازی
- ۱۵- شبکه ملی اطلاعات
- ۱۶- سیاست رسانه ای بنگاه سخن پراکنی انگلیس
- ۱۷- کمپین جمعیت عظیم دانشجویی دنیای اسلام در فضای مجازی
- ۱۸- دست‌هایی در فضای مجازی در کارند تا جوانان را به سمت غریزه‌گرایی جنسی افراطی سوق می‌دهند.

فصل دوم:

پژوهش خبری
معاونت سیاسی
صداوتیما

مهم‌ترین موضوعات و محورهای

بیانات رهبر معظم انقلاب درباره فضای مجازی

الف - مفاهیم کانونی در بیانات درباره فضای مجازی

ردیف	مفاهیم کانونی و نکات کلیدی	توضیح مفهوم به استناد عین بیانات
۱	ابزارهای تسهیل‌کنند	-علاوه بر این، ابزارهای تسهیل‌کننده، مثل رایانه‌ها و ارتباطات اینترنتی و فضای مجازی و سایبری هم که الان در اختیار شماست. اگر بتوانید اینها را یاد بگیرید، می‌توانید یک کلمه حرف درست خودتان را به هزاران مستمعی که شما آنها را نمی‌شناسید، برسانید؛ این فرصت فوق‌العاده‌ای است؛ نبادا این فرصت ضایع شود».
۲	یکی از بزرگ‌ترین نمادهای تحول جهانی	-«پیدایش فضای مجازی در چند دهه اخیر یکی از بزرگ‌ترین نمادهای تحول جهانی است. رخدادی که تأثیرات شگرف آن هر روز در ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، امنیتی و دفاعی در عرصه ملی و بین‌المللی نمود بیشتری پیدا می‌کند».
۳	شورای عالی فضای مجازی	-«اکنون بیش از سه سال از تشکیل شورای عالی فضای مجازی می‌گذرد؛ شورایی که با مرکز ملی فضای مجازی وابسته به آن، به عنوان نقطه کانونی مواجهه‌ی هوشمندانه و مقتدرانه با تحولات پرشتاب این عرصه، برای استفاده از فرصت‌ها و ظرفیت‌ها و مقابله با آسیب‌ها و تهدیدات آن شناخته شده است».
۴	مرکز ملی فضای مجازی	-«تثبیت و تقویت جایگاه مرکز ملی فضای مجازی به عنوان بازوی شورای عالی فضای مجازی در جهت تحقق تصمیمات آن شورا با وظایف: رصد وضعیت جاری فضای مجازی و پیش‌بینی و آینده‌نگری تحولات در این فضا در سطح ملی و بین‌المللی، ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی میان وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای مختلف ذی‌ربط در ابعاد علمی، فنی، اقتصادی، بازرگانی، حقوقی، انتظامی، امنیتی و دفاعی مرتبط با فضای مجازی و نظارت مستمر بر عملکرد دستگاه‌ها و بخش‌های ذی‌ربط در چارچوب مصوبات شورای عالی».
۵	قدرت سایبری	-«ارتقای جمهوری اسلامی ایران به قدرت سایبری در طراز قدرت‌های تأثیرگذار جهانی و برخورداری از ابتکار عمل و قدرت تعامل با دیگر کشورها در جهت شکل‌دهی به قواعد و قوانین مرتبط با فضای مجازی در عرصه جهانی با رویکرد اخلاق‌مدار و عادلانه».
۶	شبکه ملی اطلاعات	-«تسریع در راه‌اندازی شبکه ملی اطلاعات پس از تصویب طرح آن در شورای عالی و نظارت مستمر و مؤثر مرکز ملی بر مراحل راه‌اندازی و بهره‌برداری از آن».
۷	سالم‌سازی و حفظ امنیت فضای مجازی	-«اهتمام ویژه به سالم‌سازی و حفظ امنیت همه‌جانبه فضای مجازی کشور و نیز حفظ حریم خصوصی آحاد جامعه و مقابله مؤثر با نفوذ و دست‌اندازی بیگانگان در این عرصه».
۸	فرهنگ کاربری و سواد فضای مجازی	-«ترویج هنجارها، ارزش‌ها و سبک زندگی اسلامی ایرانی و ممانعت از رخنه‌ها و آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در این عرصه و مقابله مؤثر با تهاجم همه‌جانبه فرهنگی و نیز ارتقای فرهنگ کاربری و سواد فضای مجازی جامعه».
۹	نقطه کانونی متمرکز برای فضای مجازی	-«گسترش فزاینده فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی به ویژه شبکه جهانی اینترنت و آثار چشمگیر آن در ابعاد زندگی فردی و اجتماعی، و لزوم سرمایه‌گذاری وسیع و هدفمند در جهت بهره‌گیری حداکثری از فرصت‌های ناشی از آن در جهت پیشرفت همه‌جانبه کشور و ارائه خدمات گسترده و مفید به اقشار گوناگون مردم و همچنین ضرورت برنامه‌ریزی و هماهنگی مستمر به منظور صیانت از آسیب‌های ناشی از آن اقتضا می‌کند که نقطه کانونی متمرکز برای سیاست‌گذاری، تصمیم‌گیری و هماهنگی در فضای مجازی کشور به وجود آید».
۱۰	تنفس در فضای مجازی	-«این فضای مجازی امروز از فضای حقیقی زندگی ما چند برابر بزرگ‌تر شده؛ بعضی‌ها اصلاً در فضای مجازی تنفس می‌کنند؛ اصلاً آنجا تنفس می‌کنند، زندگی‌شان در فضای مجازی است. جوانان هم سروکار دارند با فضای مجازی، با انواع‌واقسام چیزها و کارها، با برنامه‌های علمی‌اش، با اینترنتش، با شبکه‌های اجتماعی‌اش، با مبادلات و امثال اینها سروکار دارند؛ خوب، اینجا لغزشگاه است».
۱۱	فضای غیرقابل کنترل و غیرمنضبط	-«یک کسانی نشسته‌اند، فکر کرده‌اند، یک راهی باز کرده‌اند به‌عنوان این فضای مجازی و به قول خودشان سایبری؛ خیلی خوب، از این استفاده کنید منتها استفاده درست بکنید؛ دیگران دارند استفاده درست می‌کنند؛ بعضی از کشورها طبق فرهنگ خودشان این دستگاه‌ها را قبضه کرده‌اند. ما چرا نمی‌کنیم؟ چرا حواسمان نیست؟ چرا رها می‌کنیم این فضای غیرقابل کنترل و غیرمنضبط را؟ مسئول اند، یکی از مسئولین هم همینها هستند؛ دستگاه وزارت ارتباطات است».
۱۲	بمباران تخریب در فضای مجازی	-«یکی از بزرگ‌ترین فرصت‌های ما همراهی مردم ما و جوان‌های ما با نظام و هدف‌های نظام و امام بزرگوار است. من به شما برادران و خواهران عزیز توجه می‌دهم که نگاه کنید در این راهپیمایی‌های روز قدس یا بیست‌ودوم».

ردیف	مفاهیم کانونی و نکات کلیدی	توضیح مفهوم به استناد عین بیانات
		بهمن، عمده جوان ها هستند؛ این جوان ها همان جوان هایی هستند که شبانه‌روز به‌وسیله رسانه‌های صوتی و تصویری و اینترنتی، در زیر بمباران تخریب قرار دارند؛ غوغایی است در دنیا؛ در دنیای مجازی. در دنیای رسانه‌های صوتی و تصویری، صدها رسانه، و با یک اعتبار هزارها رسانه، در حال بمباران افکار جوان های ما هستند».
۱۳	آن چیز اولِ بلا آخر	«یک نکته دیگر هم مسئله فضای مجازی است که من می خواهم خواهش کنم از جناب آقای رئیس جمهور این را دنبال کنند؛ چون فضای مجازی واقعاً یک دنیای رو به رشد غیرقابل توقف است، یعنی واقعاً آخر ندارد؛ آدم هرچه نگاه می کند، آن چیز اولِ بلا آخر، فضای مجازی است».
۱۴	فرصت ها و تهدیدهای فضای مجازی	«هرچه انسان پیش می‌رود در این فضا، این همین‌طور ادامه دارد. این یک فرصت‌های بزرگی در اختیار هر کشوری می‌گذارد، تهدیدهایی هم در کنارش دارد؛ ما بایستی کاری کنیم که از آن فرصت ها حداکثر استفاده را بکنیم، از این تهدیدها تا آنجایی که ممکن است خودمان را برکنار نگه بداریم».
۱۵	کمپین های عمومی جهان اسلام در فضای مجازی	«به قول این فرنگی‌مآب‌ها یک کمپین‌های عمومی دنیای اسلامی تشکیل بدهید علیه تسلط آمریکا، از لحاظ ضدیت با سیاست های آمریکایی و سیاست های صهیونیستی. میلیون‌ها عضو وارد این مجموعه بشوند، وارد این جریان فکری بشوند و برایشان خوراک تهیه کنید؛ آن‌وقت آنها هم برای شما خوراک تهیه می کنند، چون در دنیای اسلام هم بالاخره افکار خوب دانشجویی وجود دارد؛ یک جمعیت عظیم دانشجویی در دنیای اسلام به وجود بیاورید».
۱۶	حضور مؤثر در فضای مجازی	«لذا مؤکداً سفارش می‌کنم به برنامه‌ریزی، رعایت راهبردهای کلان، جذب و حفظ و تربیت نیروهای انقلابی و کارآمد و حضور مؤثر در فضای مجازی اهتمام بورزید و به خدای متعال توکل و اعتماد کنید».

ب - شاخص‌های محوری بیانات درباره فضای مجازی

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		الف) فضای مجازی فرصتی فوق‌العاده و مناسب برای ترویج معارف اسلامی ب) فضای مجازی رخدادی بسیار تأثیرگذار در عرصه ملی و بین‌المللی: ۱- در ابعاد فرهنگی ۲- در ابعاد اجتماعی ۳- در ابعاد اقتصادی ۴- در ابعاد سیاسی ۵- در ابعاد امنیتی ۶- در ابعاد دفاعی ج) برخورداری از ابتکار عمل و قدرت تعامل با دیگر کشورها در فضای مجازی: ۱- شکل‌دهی به قواعد و قوانین مرتبط با فضای مجازی در عرصه جهانی با رویکرد اخلاق مدار و عادلانه د- سرمایه‌گذاری در همه ابعاد فضای مجازی (رونق محتوا، خدمات و تجارت): ۱- سرمایه‌گذاری به ویژه در برنامه ششم توسعه و برنامه‌ریزی سالانه کشور ۲- ایجاد و توسعه انواع فناوری‌ها و صنایع کاملاً پیشرفته و رقابتی ۳- ایجاد رشته‌های نوین دانشگاهی و تربیت سرمایه‌های انسانی متعدد، متخصص و کارآمد مورد نیاز در بخش‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، محتوایی و خدماتی ۴- تسریع در راه‌اندازی شبکه ملی اطلاعات ۵- احراز جایگاه و سهم مناسب برای اقتصاد دانش‌بنیان در فضای مجازی در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی ۶- برنامه‌ریزی همه‌جانبه برای بهبود شرایط کسب و کار مرتبط با فناوری‌های مجازی ۷- بهره‌گیری از فرصت‌های اشتغال‌زایی در فضای مجازی ۸- توسعه محتوا و خدمات کارآمد و رقابتی منطبق بر ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی - ایرانی ۹- جلب مشارکت‌های مردمی و به کارگیری ظرفیت‌های بخش خصوصی در فضای مجازی ۱۰- بهره‌گیری حداکثری از فرصت‌های ناشی از آن در جهت پیشرفت همه جانبه کشور و ارائه خدمات	«آنچه که لازم است عرض بکنم - که از همه این مطالب مهم تر است - نسبت حوزه‌های علمیه است با انقلاب و نظام اسلامی. هیچ کس در عالم روحانیت، اگر انصاف و خرد را میزان قرار بدهد، نمی‌تواند خودش را از نظام اسلامی جدا بگیرد. نظام اسلامی یک امکان عظیمی را در اختیار داعیان الی‌الله و مبلغان اسلام قرار داده. کی چنین چیزی در اختیار شما بود؟ امروز یک طلبه فاضل در تلویزیون می‌نشیند نیم ساعت حرف می‌زند، ده میلیون، بیست میلیون مستمع از روی شوق به حرف او گوش می‌دهند. کی چنین چیزی برای من و شما در طول تاریخ روحانیت، از اول اسلام تا حالا، وجود داشته؟... علاوه بر این، ابزارهای تسهیل‌کننده، مثل رایانه‌ها و ارتباطات اینترنتی و فضای مجازی و سایبری هم که الان در اختیار شماست. اگر بتوانید اینها را یاد بگیرید، می‌توانید یک کلمه حرف درست خودتان را به هزاران مستمعی که شما آنها را نمی‌شناسید، برسانید؛ این فرصت فوق‌العاده‌ای است؛ نبادا این فرصت ضایع شود. اگر ضایع شد، خدای متعال از من و شما روز قیامت سؤال خواهد کرد: از فرصت این همه جوان، این همه استبصار، این همه میل و شوق به دانستن، شما برای ترویج معارف اسلامی چه استفاده‌ای کردید؟ نظام اسلامی یک چنین خدمتی به ما معممین و روحانیون کرده. مگر می‌توانیم خودمان را کنار بگیریم؟» «پیدایش فضای مجازی در چند دهه اخیر یکی از بزرگ‌ترین نمادهای تحول جهانی است. رخدادی که تأثیرات شگرف آن هر روز در ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، امنیتی و دفاعی در عرصه ملی و بین‌المللی نمود بیشتری پیدا می‌کند. اکنون بیش از سه سال از تشکیل شورای عالی فضای مجازی می‌گذرد: شورایی که با مرکز ملی فضای مجازی وابسته به آن، به عنوان نقطه کانونی مواجهه هوشمندانه و مقتدرانه با تحولات پرشتاب این عرصه، برای استفاده از فرصت‌ها و ظرفیت‌ها و مقابله با آسیب‌ها و تهدیدات آن شناخته شده است. وظیفه اصلی این تشکیلات سیاستگذاری، مدیریت کلان و برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های لازم و به‌نگام و همچنین نظارت و رصد کارآمد و روزآمد در این عرصه می‌باشد. لذا لازم است با توجه به تحولات سریع و پیچیده در این میدان از یک طرف و نیازهای واقعی و مترکم کشور از طرف دیگر، خود را برای انجام رسالتی سنگین در یک دوره چهار ساله آماده کند. اینجانب ضمن تأکید بر مفاد حکم اولیه تشکیل شورا و پیوست آن، ضروری می‌دانم که نکات و موارد زیر، مورد اهتمام و توجه جدی رئیس و اعضای محترم شورای عالی فضای مجازی قرار گیرد. ۱- انحلال شوراهای عالی مصوب در گذشته که موازی این شورا هستند، به‌منظور تحکیم جایگاه فراقوه‌ای و موقعیت محوری و کانونی شورای عالی و نیز انتقال وظایف آن شوراها به شورای عالی فضای مجازی. ۲- تثبیت و تقویت جایگاه مرکز ملی فضای مجازی به عنوان بازوی شورای عالی فضای مجازی در جهت تحقق تصمیمات آن شورا با وظایف: رصد وضعیت جاری فضای مجازی و پیش‌بینی و آینده‌نگری تحولات در این فضا در سطح ملی و بین‌المللی، ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی میان وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای مختلف ذی‌ربط در ابعاد علمی، فنی، اقتصادی، بازرگانی، حقوقی، انتظامی، امنیتی و دفاعی مرتبط با فضای مجازی و نظارت مستمر بر عملکرد دستگاه‌ها و بخش‌های ذی‌ربط در چارچوب مصوبات شورای عالی. ۳- ارتقای جمهوری اسلامی ایران به قدرت سایبری در طراز قدرت‌های تأثیرگذار جهانی و برخورداری از ابتکار عمل و قدرت تعامل با دیگر کشورها در جهت شکل‌دهی به قواعد و قوانین مرتبط با فضای مجازی در عرصه جهانی با رویکرد اخلاق‌مدار و عادلانه. ۴- اهتمام ملی و همه‌جانبه و سرمایه‌گذاری جدی در امر ایجاد و توسعه انواع فناوری‌ها و صنایع کاملاً پیشرفته و رقابتی خصوصاً با استفاده و ایجاد رشته‌های نوین دانشگاهی و تربیت سرمایه‌های انسانی متعدد، متخصص و کارآمد مورد نیاز در بخش‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، محتوایی و خدماتی در تمامی ابعاد فضای مجازی به‌ویژه در برنامه ششم توسعه و برنامه‌ریزی سالانه کشور. ۵- تسریع در راه‌اندازی شبکه ملی اطلاعات پس از تصویب طرح آن در شورای عالی و نظارت مستمر و مؤثر مرکز ملی بر مراحل راه‌اندازی و بهره‌برداری از

فرصت‌ها و ظرفیت‌های فضای مجازی

۱

	<p>گسترده و مفید به قشرهای گوناگون مردم</p> <p>الف) تحولات پرشتاب عرصه مجازی و لزوم مواجهه هوشمندانه و مقتدرانه</p> <p>ب) فضای مجازی دنیای روبه رشد توقف ناپذیر</p> <p>ج) اهتمام ویژه به سالم‌سازی و حفظ امنیت همه‌جانبه فضای مجازی کشور:</p> <p>۱- حفظ حریم خصوصی آحاد جامعه در فضای مجازی</p> <p>۲- مقابله مؤثر با نفوذ، دست‌اندازی بیگانگان و تهاجم فرهنگی در فضای مجازی</p> <p>۳- ترویج هنجارها، ارزش‌ها و سبک زندگی اسلامی ایرانی در فضای مجازی</p> <p>۴- ممانعت از رخنه‌ها و آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در فضای مجازی</p> <p>۵- ارتقای فرهنگ کاربری و سواد فضای مجازی جامعه</p> <p>۶- لزوم تدوین و تصویب نظام‌های امنیتی، حقوقی، قضایی و انتظامی مورد نیاز در فضای مجازی</p> <p>د) احتمال به خطر افتادن ادب، حیا و فرهنگ</p> <p>ه) غوغای فضای مجازی و بمباران افکار جوانان:</p> <p>۱- دور کردن جوانان از دین</p> <p>۲- منصرف کردن جوانان از نظام اسلامی</p> <p>۳- اختلاف افکنی میان جوانان</p> <p>۴- به خدمت گرفتن جوانان در زمینه اهداف خبیث خود</p> <p>۵- سوق دادن جوانان به ولنگاری و بیکارگی</p> <p>۶- کشاندن جوانان به سمت گزینه‌گرایی جنسی افراطی</p> <p>۷- تلقین پیام یاس و ناامیدی به جوانان</p>	<p>الف) لزوم مدیریت کلان، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های لازم و بهنگام درباره فضای مجازی</p> <p>ب) لزوم نظارت و رصد کارآمد و روزآمد در فضای مجازی:</p> <p>۱- رصد وضع جاری فضای مجازی</p> <p>۲- پیش‌بینی و آینده‌نگری تحولات در فضای مجازی در سطح ملی و بین‌المللی</p> <p>۳- گسترش فزاینده فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی به ویژه شبکه جهانی اینترنت</p>	<p>آن ۶- اهتمام ویژه به سالم‌سازی و حفظ امنیت همه‌جانبه فضای مجازی کشور و نیز حفظ حریم خصوصی آحاد جامعه و مقابله مؤثر با نفوذ و دست‌اندازی بیگانگان در این عرصه.</p> <p>۷- ترویج هنجارها، ارزش‌ها و سبک زندگی اسلامی ایرانی و ممانعت از رخنه‌ها و آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در این عرصه و مقابله مؤثر با تهاجم همه‌جانبه فرهنگی و نیز ارتقای فرهنگ کاربری و سواد فضای مجازی جامعه.</p> <p>۸- احراز جایگاه و سهم مناسب برای اقتصاد دانش‌بنیان در فضای مجازی در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی کشور و برنامه‌ریزی همه‌جانبه برای بهبود شرایط کسب و کار مرتبط با فناوری‌های مجازی و بهره‌گیری از فرصت‌های اشتغال‌زایی و نیز رونق محتوا، خدمات و تجارت در این عرصه.</p> <p>۹- توسعه محتوا و خدمات کارآمد و رقابتی منطبق بر ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی - ایرانی در تمامی قلمروهای مورد نیاز جامعه و جلب مشارکت‌های مردمی و بکارگیری ظرفیت‌های بخش خصوصی در این زمینه.</p> <p>۱۰- تدوین و تصویب نظام‌های امنیتی، حقوقی، قضایی و انتظامی مورد نیاز در فضای مجازی^۱.</p> <p>«گسترش فزاینده فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطاتی به ویژه شبکه جهانی اینترنت و آثار چشمگیر آن در ابعاد زندگی فردی و اجتماعی، و لزوم سرمایه‌گذاری وسیع و هدفمند در جهت بهره‌گیری حداکثری از فرصت‌های ناشی از آن در جهت پیشرفت همه جانبه کشور و ارائه خدمات گسترده و مفید به اقشار گوناگون مردم و همچنین ضرورت برنامه‌ریزی و هماهنگی مستمر به منظور صیانت از آسیب‌های ناشی از آن اقتضا می‌کند که نقطه کانونی متمرکز برای سیاستگذاری، تصمیم‌گیری و هماهنگی در فضای مجازی کشور به وجود آید. به این مناسبت شورای عالی فضای مجازی کشور با اختیارات کافی به ریاست رئیس جمهور تشکیل می‌گردد و لازم است به کلیه مصوبات آن ترتیب آثار قانونی داده شود... این شورا وظیفه دارد مرکزی به نام مرکز ملی فضای مجازی کشور ایجاد نماید تا اشراف کامل و به روز نسبت به فضای مجازی در سطح داخلی و جهانی و تصمیم‌گیری نسبت به نحوه مواجهه فعال و خردمندانه کشور با این موضوع از حیث سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و محتوایی در چارچوب مصوبات شورای عالی و نظارت بر اجرای دقیق تصمیمات در همه سطوح تحقق یابد. نکات اساسی در مورد وظایف شورای عالی و مرکز فضای ملی مجازی با تأکید بر توجه جدی به آن، در پیوست این حکم ابلاغ می‌گردد^۲.</p> <p>«ادب، مؤدب بودن. حالا خیلی از شما قاعدتاً با فضای مجازی آشنابید؛ واقعاً در فضای مجازی ادب رعایت می‌شود؟ حیا رعایت می‌شود؟ خب نمی‌شود دیگر؛ یا در بخش مهمی [رعایت] نمی‌شود. اینها را باید رشد داد در نوجوان و جوان...</p> <p>این فضای مجازی امروز از فضای حقیقی زندگی ما چند برابر بزرگ‌تر شده؛ بعضی‌ها اصلاً در فضای مجازی تنفس می‌کنند؛ اصلاً آنجا تنفس می‌کنند، زندگی‌شان در فضای مجازی است. جوانان هم سروکار دارند با فضای مجازی، با انواع و اقسام چیزها و کارها، با برنامه‌های علمی‌اش، با اینترنتش، با شبکه‌های اجتماعی‌اش، با مبادلات و امثال اینها سروکار دارند؛ خب، اینجا لغزشگاه است. هیچ‌کس نمی‌گوید آقا جاده نکش. اگر شما در یک منطقه‌ای جاده‌ای لازم دارید، خیلی خب، جاده بکش، جاده اتوبان هم بکش اما مواظب باش! آنجایی که ریزش کوه محتمل است، آنجا محاسبه لازم را بکنید. ما به دستگاه‌های ارتباطی خودمان، به مجموعه وزارت ارتباطات و شورای عالی مجازی - که بنده از آن هم گله دارم - سفارشان این است. ما نمی‌گوییم این راه را ببندید؛ نه، اینکه بی‌عقلی است. یک کسانی نشستند، فکر کرده‌اند، یک راهی باز کرده‌اند به‌عنوان این فضای مجازی و به قول خودشان سایبری؛ خیلی خب، از این استفاده کنید منتها استفاده درست بکنید؛ دیگران دارند استفاده درست می‌کنند؛ بعضی از کشورها طبق فرهنگ خودشان این دستگاه‌ها را قبضه کرده‌اند. ما چرا نمی‌کنیم؟ چرا حواسمان نیست؟ چرا رها می‌کنیم این فضای غیرقابل کنترل و غیرمنضبط را؟ مسئول اند، یکی از مسئولین هم همینها هستند؛ دستگاه وزارت ارتباطات است^۳.</p> <p>«جناب آقای مهندس سید عزت الله ضرغامی دام توفیق. با عنایت به تجربیات طولانی و موفق جناب عالی در عرصه‌های فرهنگی و حوزه فضای مجازی، شما را به عضویت شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی فضای مجازی منصوب می‌کنم. انتظار</p>	<p>۲</p> <p>آسیب‌ها و تهدیدهای فضای مجازی</p> <p>۳</p> <p>توصیه‌ها</p>
--	---	--	--	--

۱. حکم انتصاب اعضای شورای عالی فضای مجازی ۱۳۹۴/۰۶/۱۴

۲. حکم تشکیل و انتصاب اعضای شورای عالی فضای مجازی ۱۳۹۰/۰۲/۱۷

۳. بیانات در دیدار معلمان و فرهنگیان ۱۳۹۵/۰۲/۱۳

۴- ایجاد نقطه کانونی متمرکز برای سیاستگذاری، تصمیم‌گیری و هماهنگی در فضای مجازی کشور
ج) عاقلانه نبودن بستن فضای مجازی:
۱- رعایت ادب و حیا در فضای مجازی
۲- استفاده درست و مطابق با فرهنگ خودی از فضای مجازی
۳- لزوم اقدام رئیس‌جمهور به استفاده حداکثری از فضای مجازی و برحذر بودن از حداقل تهدیدها
۴- لزوم حضور موثر رسانه ملی در فضای مجازی
۵- لزوم نگاه سوءظن‌آمیز به جریان فضای مجازی دشمن
۶- تشکیل جبهه واحد ضدآمریکایی و ضد صهیونیستی در فضای مجازی

دارم با توجه به حساسیت‌های موجود در این دو عرصه، نقش مسئولانه و عالمانه و مؤثر در این دو شورا با رویکرد انقلابی و ارزشی ایفا کنید».

«یکی از بزرگ‌ترین فرصت‌های ما همراهی مردم ما و جوان‌های ما با نظام و هدف‌های نظام و امام بزرگوار است. من به شما برادران و خواهران عزیز توجه می‌دهم که نگاه کنید در این راهپیمایی‌های روز قدس یا بیست‌ودوم بهمن، عمده جوان‌ها هستند؛ این جوان‌ها همان جوان‌هایی هستند که شبانه‌روز به‌وسیله رسانه‌های صوتی و تصویری و اینترنتی، در زیر بمباران تخریب قرار دارند؛ غوغایی است در دنیا؛ در دنیای مجازی. در دنیای رسانه‌های صوتی و تصویری، صداها رسانه، و با یک اعتبار هزارها رسانه، در حال بمباران افکار جوان‌های ما هستند؛ بعضی از آنها سعی می‌کنند جوان‌ها را از دین برگردانند، بعضی سعی می‌کنند آنها را از نظام اسلامی منصرف کنند، بعضی سعی می‌کنند آنها را به ایجاد اختلاف وادار کنند، بعضی سعی می‌کنند آنها را در خدمت هدف‌های خبیث خود بگیرند، بعضی سعی می‌کنند آنها را به ولنگاری و بی‌کفایتی سوق بدهند؛ این بمباران به‌طور دائم بر روی سر جوان‌های ما و به‌وسیله همین دستگاه‌ها و رسانه‌های صوتی و تصویری و اینترنتی در حال انجام است؛ درعین‌حال شما نگاه می‌کنید می‌بینید ده‌ها میلیون از همین جوان‌ها در سرتاسر کشور در روز بیست‌ودوم بهمن می‌آیند و شعار می‌دهند و ابراز احساسات می‌کنند و نسبت به امام، نسبت به اسلام، نسبت به نظام اسلامی ابراز ارادت می‌کنند؛ این چیز کوچکی نیست، این فرصت بسیار بزرگی است».

«یک نکته دیگر هم مسئله فضای مجازی است که من می‌خواهم خواهش کنم از جناب آقای رئیس‌جمهور این [را دنبال کنند]؛ چون فضای مجازی واقعاً یک دنیای رو به رشد غیرقابل توقف است، یعنی واقعاً آخر ندارد؛ آدم هرچه نگاه می‌کند، آن چیز اول‌بلاخره، فضای مجازی است. هرچه انسان پیش می‌رود در این فضا، این همین‌طور ادامه دارد. این یک فرصت‌های بزرگی در اختیار هر کشوری می‌گذارد، تهدیدهایی هم در کنارش دارد؛ ما بایستی کاری کنیم که از آن فرصت‌ها حداکثر استفاده را بکنیم، از این تهدیدها تا آنجایی که ممکن است خودمان را برکنار نگه بداریم. خوب، شورای عالی فضای مجازی به این منظور تشکیل شد. مثلاً فرض بفرمایید که حالا در گزارش آقای دکتر جهنگیری هم اتفاقاً به این بخش تقریباً اصلاً نپرداختند، یک سطر فقط ایشان اشاره کردند که فلان بخش را نمی‌دانم چه کار کردیم، مثلاً راجع به فلان بخشی که در شبکه ملی اطلاعات مؤثر است، این را مثلاً فراهم کردیم. به جستجوگرها ایشان اشاره کردند، چون جستجوگر چند سال است که شروع شده، جستجوگرها را اینها دارند [طراحی] می‌کنند و الان جوان‌ها از این طرف و آن طرف، شاید ده‌ها سیستم جستجوگر را طراحی کرده‌اند و ساخته‌اند و تولید کرده‌اند، یعنی چیز جدیدی نیست؛ ایشان هم روی آن تکیه کردند؛ اما آن شبکه ملی اطلاعات را -که خیلی مهم است آن شبکه داخلی- ما هنوز پیش نرفته‌ایم؛ خوب، با اینکه آقای واعظی هم معتقد به این قضیه هستند و دوستان همه معتقدند به این قضیه اما این پیشرفت نداشته؛ این را بایستی ان‌شاءالله دنبال کنیم که ضربه‌های بی‌جبرانی نزنیم».

«حالا من امروز در روزنامه خواندم، البته اطلاع دقیق عینی ندارم اما امروز در روزنامه بود که این [بنگاه] سخن‌پراکنی انگلیس، راهپیمایی دیروز را که حقیقتاً یک پدیده است -اصلاً راهپیمایی روز قدس در این سال‌ها که هوا به این گرمی و روزها به این بلندی است با دهان روزه، واقعاً یک پدیده است- و این جمعیت عظیم و انبوه در تهران و شهرستان‌ها [را منعکس نمی‌کند]؛ این خبر کوچکی نیست؛ اینها که کوچک‌ترین خبرها را بازتاب می‌دهند، این را بازتاب نمی‌دهند؛ این سیاست رسانه‌ای است دیگر؛ بعکس، اگر چنانچه یک نقطه منفی‌ای وجود داشته باشد، این را صد برابر بزرگ می‌کنند. یکی از اصول این باشد که نگاه به جریان رسانه‌ای دشمن -چه جریان رادیو تلویزیونی‌اش، چه جریان ماهواره‌ای‌اش، چه جریان فضای مجازی‌اش- نگاه سوءظن‌آمیز باشد... یکی دیگر از مسائلی که به نظرم می‌توانید شما انجام بدهید تشکیل یک جبهه واحد ضدآمریکایی و ضدصهیونیستی در سطح دانشجویان جهان اسلام است؛ این کار را بکنید. بنشینید، فکر کنید، بعد یک جبهه ضدصهیونیستی و ضدآمریکایی [تشکیل بدهید]. امروز وسیله ارتباط هم آسان است، دیگر نامه‌نگاری و پست و تلگراف و مانند اینها لازم ندارد. در فضای مجازی تماس بگیرید، کماینکه در موارد مشابهی این کار انجام گرفته. به قول این فرنگی‌مآب‌ها یک کمپین‌های عمومی دنیای اسلامی تشکیل بدهید علیه تسلط آمریکا، از لحاظ ضدیت با سیاست‌های آمریکایی و سیاست‌های صهیونیستی. میلیون‌ها عضو وارد این مجموعه بشوند، وارد این جریان فکری بشوند و برایشان خوراک تهیه کنید؛ آن وقت

۱. انتصاب مهندس ضرغامی به عضویت در شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی فضای مجازی ۱۳۹۳/۰۸/۱۸

۲. بیانات در حرم مطهر رضوی ۱۳۹۴/۰۱/۰۱

۳. بیانات در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت ۱۳۹۵/۰۶/۰۳

آنها هم برای شما خوراک تهیه می کنند، چون در دنیای اسلام هم بالاخره افکار خوب دانشجویی وجود دارد؛ یک جمعیت عظیم دانشجویی در دنیای اسلام به وجود بیاید^۱»
جناب آقای دکتر عبدالعلی علی‌عسکری دام توفیق. نظر به استعفاى جناب آقای محمد سرافراز و با تشکر از تلاش های انقلابی و ارزشی دلسوزانه ایشان که هرگز نباید فراموش شود، جناب عالی را که برخوردار از پیشینه انقلابی و تجربیات مدیریتی در رسانه ملی هستید، به ریاست سازمان صدا و سیما منصوب می‌کنم. آنچه باید توصیه شود، در حکم اینجانب به جناب آقای سرافراز به تفصیل آمده است. لذا مؤکداً سفارش می‌کنم به برنامه‌ریزی، رعایت راهبردهای کلان، جذب و حفظ و تربیت نیروهای انقلابی و کارآمد و حضور مؤثر در فضای مجازی اهتمام بورزید و به خدای متعال توکل و اعتماد کنید^۲.

«می‌توان با ابزار شعر مخاطب را به راه راست و صراط مستقیم هدایت کرد؛ می‌توان هم او را به کج‌راهه برد، او را ساقط کرد. شعر می‌تواند انسان‌ها را به حسیض ببرد؛ داریم از این‌جور شعر، به خصوص امروز که متأسفانه فرهنگ لجام‌گسیخته دور از هنجارهای اخلاقی و انسانی به‌وسیله این ابزارهای جدید -ابزارهای رسانه‌ای جدید- انتشار فراوانی پیدا می‌کند، گاهی شعر می‌شود یک ابزاری برای لغزیدن، غلتیدن و منحرف شدن؛ این هم آن طرف قضیه است. بنابراین هر دو کار از شعر برمی‌آید. شاعر با احساس لطیف خود، هم ادراک می‌کند، هم بر سر شوق می‌آید، هم دل‌تنگ می‌شود، و می‌سراید؛ این سراییدن شاعر ناشی از شوق است، ناشی از دل‌تنگی است، ناشی از احساس و ادراک و مشاهده یک چیزی است که دیگران آن را مشاهده نمی‌کنند. خوب، این دو طرف دارد: می‌تواند جهت‌دهنده به سمت نیکی‌ها باشد، می‌تواند عکس [آن] باشد. اگر شعر به‌صورت افراطی تحت‌تأثیر غریزه جنسی قرار گرفت -که متأسفانه بعضی از دست‌ها امروز در کشور ما دارند [شعر را] به این سمت می‌کشاند، به زور می‌برند، بعد از آنکه جوان‌های ما در فضاهای باصفا و لطیف و بسیار زیبای معنوی و حماسی و انقلابی حرکت کردند، الان دست‌هایی شروع کردند، در جاهای مختلف؛ از جمله بیشتر از همه در فضای مجازی؛ حالا طرق دیگر به جای خود، از طریق شعر هم [جوان‌ها را] به سمت غریزه‌گرایی جنسی افراطی بکشاند و ببرند- این بسیار چیز بدی است، این زنگ خطری است. گاهی این است، گاهی نفع‌طلبی شخصی است و گاهی ستم‌ستایی است، که متأسفانه در تاریخ ما این معنا سابقه زیاد دارد، ستایش ستم و ستمگر^۳»

«دو سه نکته پیرامون مسئله نشاط عمومی جوان‌ها باید عرض کنیم. نکته اول این است که این شور و نشاط را باید حفظ کرد؛ نباید گذاشت و اجازه داد که عوامل گوناگون و مؤثرات گوناگون، این شور و نشاط همگانی را ضعیف کند یا از بین ببرد. مطمئناً یک نقطه مورد نظر دشمنان پیشرفت این کشور این است که به ملت ما حالت خمودگی بدهند؛ یعنی همین شور و نشاط را خاموش کنند، این شعله را فروبندشانند. نباید تسلیم این خواست مغرضانه و خصمانه دشمنان شد. اینکه شما مشاهده می‌کنید صدها مرکز رادیویی و تلویزیونی، به علاوه صدها مراکز گوناگون سایبری و محیط مجازی در نقاط مختلف دنیا دارند تلاش می‌کنند تا پیام یأس و ناامیدی را به اذهان ملت ما تلقین کنند، به خاطر همین است. وقتی ناامیدی به وجود آمد، وقتی یأس وجود داشت، نشاط از بین می‌رود و شور و تحرک خاموش می‌شود. یکی از اصلی‌ترین عوامل تبلیغات گوناگون امپراتوری خبری دنیا همین است که جوانان ما را از تلاش و حرکت -که ناشی از شور و آرمان‌خواهی آنهاست- باز بدارد. ما در نقطه مقابل باید سعی کنیم این را نگه داریم. عقیده بنده این است که بزرگداشت و زنده نگه‌داشتن نام سرداران و شهیدان و رزمندگان و آن جوانانی که قبل از نسل کنونی -که شما جوان‌ها باشید- وارد میدان شدند و در دشوارترین عرصه‌ها با شور و نشاط حضور پیدا کردند، می‌تواند بر شور و نشاط جوانان ما بیفزاید^۴»

«مسئله فضای مجازی هم اهمیت دارد، که حالا دیگر وقت نیست مطالبی بگوئیم. مسئله دیپلماسی انقلاب هم به شدت مهم است^۵»

۱. بیانات در دیدار جمعی از دانشجویان ۱۳۹۵/۰۴/۱۲

۲. انتصاب دکتر عبدالعلی علی‌عسکری به ریاست سازمان صدا و سیما ۱۳۹۵/۰۲/۲۲

۳. بیانات در دیدار شاعران ۱۳۹۴/۰۴/۱۰

۴. بیانات در اجتماع مردم اسفراین ۱۳۹۱/۰۷/۲۲

۵. بیانات در دیدار رئیس‌جمهوری و اعضای هیئت دولت ۱۳۹۱/۰۶/۰۲

ج - پرسش ها و شبهه‌هایی که در بیانات درباره فضای مجازی پاسخ داده شد

ردیف	عنوان پرسش یا شبهه	محور پاسخ	پاسخ رهبر انقلاب به استناد عین عبارات
۱	استفاده از ابزارهای تسهیل کننده ارتباطی؟	فرصت فوق‌العاده‌ای است؛ مبادا ضایع شود.	- «علاوه بر این، ابزارهای تسهیل کننده، مثل رایانه‌ها و ارتباطات اینترنتی و فضای مجازی و سایبری هم که الان در اختیار شماست. اگر بتوانید اینها را یاد بگیرید، می‌توانید یک کلمه حرف درست خودتان را به هزاران مستمعی که شما آنها را نمی‌شناسید، برسانید؛ این فرصت فوق‌العاده‌ای است؛ بنیاد این فرصت ضایع شود. اگر ضایع شد، خدای متعال از من و شما روز قیامت سؤال خواهد کرد».
۲	پیدایش فضای مجازی؟	یکی از بزرگ‌ترین نمادهای تحول جهانی	- «پیدایش فضای مجازی در چند دهه اخیر یکی از بزرگ‌ترین نمادهای تحول جهانی است. رخدادی که تأثیرات شگرف آن هر روز در ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، امنیتی و دفاعی در عرصه ملی و بین‌المللی نمود بیشتری پیدا می‌کند».
۳	وظیفه اصلی شورای عالی فضای مجازی؟	مدیریت کلان و تصمیم‌گیری و رصد کارآمد و روزآمد در این عرصه	- «کنون بیش از سه سال از تشکیل شورای عالی فضای مجازی می‌گذرد؛ شورائی که با مرکز ملی فضای مجازی وابسته به آن، به عنوان نقطه کانونی مواجهه هوشمندانه و مقتدرانه با تحولات پرشتاب این عرصه، برای استفاده از فرصت‌ها و ظرفیت‌ها و مقابله با آسیب‌ها و تهدیدات آن شناخته شده است. وظیفه اصلی این تشکیلات سیاست‌گذاری، مدیریت کلان و برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های لازم و به‌هنگام و همچنین نظارت و رصد کارآمد و روزآمد در این عرصه می‌باشد».
۴	آیا در فضای مجازی ادب و حیا رعایت می‌شود؟	رعایت نمی‌شود	- «ادب؛ مؤدب بودن. حالا خیلی از شما قاعداً با فضای مجازی آشنا نیستید؛ واقعاً در فضای مجازی ادب رعایت می‌شود؟ حیا رعایت می‌شود؟ خوب نمی‌شود دیگر؛ یا در بخش مهمی [رعایت] نمی‌شود. اینها را باید رشد داد در نوجوان و جوان...».
۵	تنفس در فضای مجازی؟	اینجا لغزشگاه است	- «این فضای مجازی امروز از فضای حقیقی زندگی ما چند برابر بزرگ‌تر شده؛ بعضی‌ها اصلاً در فضای مجازی تنفس می‌کنند؛ اصلاً آنجا تنفس می‌کنند، زندگی‌شان در فضای مجازی است. جوانان هم سروکار دارند با فضای مجازی، با انواع و اقسام چیزها و کارها، با برنامه‌های علمی‌اش، با اینترنتش، با شبکه‌های اجتماعی‌اش، با مبادلات و امثال اینها سروکار دارند؛ خوب، اینجا لغزشگاه است».
۶	چرا ما مطابق با فرهنگمان از فضای مجازی استفاده نمی‌کنیم؟	وزارت ارتباطات مسئول است	- «یک کسانی نشسته‌اند، فکر کرده‌اند، یک راهی باز کرده‌اند به‌عنوان این فضای مجازی و به قول خودشان سایبری؛ خیلی خوب، از این استفاده کنید منتها استفاده درست بکنید؛ دیگران دارند استفاده درست می‌کنند؛ بعضی از کشورها طبق فرهنگ خودشان این دستگاه‌ها را قبضه کرده‌اند. ما چرا نمی‌کنیم؟ چرا حواسمان نیست؟ چرا رها می‌کنیم این فضای غیرقابل کنترل و غیرمنضبط را؟ مسئول اند، یکی از مسئولین هم همینها هستند؛ دستگاه وزارت ارتباطات است».
۷	تشکیل کمیته عمومی دنیای اسلامی در فضای مجازی؟	یک جمعیت عظیم دانشجویی در دنیای اسلام به وجود بیاورد	- «یکی دیگر از مسائلی که به نظرم می‌توانید شما انجام بدهید تشکیل یک جبهه واحد ضدآمریکایی و ضدصهیونیستی در سطح دانشجویان جهان اسلام است؛ این کار را بکنید. بنشینید، فکر کنید، بعد یک جبهه ضدصهیونیستی و ضدآمریکایی [تشکیل بدهید]. امروز وسیله ارتباط هم

ردیف	عنوان پرسش یا شبهه	محور پاسخ	پاسخ رهبر انقلاب به استناد عین عبارات
			<p>آسان است، دیگر نامه‌نگاری و پست و تلگراف و مانند اینها لازم ندارد. در فضای مجازی تماس بگیرید، کما اینکه در موارد مشابهی این کار انجام گرفته. به قول این فرنگی‌مآبها یک کمپین‌های عمومی دنیای اسلامی تشکیل بدهید علیه تسلط آمریکا، از لحاظ ضدیت با سیاست‌های آمریکایی و سیاست‌های صهیونیستی. میلیون‌ها عضو وارد این مجموعه بشوند، وارد این جریان فکری بشوند و برایشان خوراک تهیه کنید؛ آن وقت آنها هم برای شما خوراک تهیه می‌کنند، چون در دنیای اسلام هم بالاخره افکار خوب دانشجویی وجود دارد؛ یک جمعیت عظیم دانشجویی در دنیای اسلام به وجود بیاورید.»</p>
۸	یکی از اصلی‌ترین عوامل تبلیغات گوناگون امپراتوری خبری دنیا؟	بازداشتن جوانان از تلاش و شور	<p>- «اینکه شما مشاهده می‌کنید صدها مرکز رادیویی و تلویزیونی، به علاوه صدها مراکز گوناگون سایبری و محیط مجازی در نقاط مختلف دنیا دارند تلاش می‌کنند تا پیام یأس و ناامیدی را به اذهان ملت ما تلقین کنند، به خاطر همین است. وقتی ناامیدی به وجود آمد، وقتی یأس وجود داشت، نشاط از بین می‌رود و شور و تحرک خاموش می‌شود. یکی از اصلی‌ترین عوامل تبلیغات گوناگون امپراتوری خبری دنیا همین است که جوانان ما را از تلاش و حرکت - که ناشی از شور و آرمان خواهی آنهاست - باز بدارد.»</p>

د - بررسی بیانات درباره فضای مجازی از زاویه آینده نگری

ردیف	موضوع	محور	مستندات
۱	آشنایی با ابزارهای تسهیل کننده ارتباطی؟	<p>فرصت:</p> <p>۱- ارتباط موثرتر با مخاطبان</p> <p>۲- رساندن سخن حق به مخاطبان بسیار</p> <p>تهدید:</p> <p>۱- مورد بازخواست قرار گرفتن در روز قیامت در صورت استفاده نکردن از این فرصت</p>	<p>«امروز یک طلبه فاضل در تلویزیون می‌نشیند نیم ساعت حرف می‌زند، ده میلیون، بیست میلیون مستمع از روی شوق به حرف او گوش می‌دهند. کی چنین چیزی برای من و شما در طول تاریخ روحانیت، از اول اسلام تا حالا، وجود داشته؟ ...علاوه بر این، ابزارهای تسهیل کننده، مثل رایانه‌ها و ارتباطات اینترنتی و فضای مجازی و سایبری هم که الان در اختیار شماست. اگر بتوانید اینها را یاد بگیرید، می‌توانید یک کلمه حرف درست خودتان را به هزاران مستمعی که شما آنها را نمی‌شناسید، برسانید؛ این فرصت فوق‌العاده‌ای است؛ نبادا این فرصت ضایع شود. اگر ضایع شد، خدای متعال از من و شما روز قیامت سؤال خواهد کرد:».</p>
۲	فضای مجازی	<p>فرصت:</p> <p>۱- ترویج معارف اسلامی</p> <p>۲- ابتکار عمل و قدرت تعامل با دیگر کشورها</p> <p>۳- سرمایه‌گذاری در همه ابعاد فضای مجازی (رونق محتوا، خدمات و تجارت)</p> <p>۴- تشکیل کمپین ضدآمریکایی و ضد صهیونیستی</p> <p>تهدید:</p> <p>۱- به خطر افتادن حریم خصوصی آحاد جامعه</p> <p>۲- نفوذ، دست‌اندازی بیگانگان و تهاجم فرهنگی</p> <p>۳- به خطر افتادن ادب و حیا</p> <p>۴- بمباران افکار جوانان</p> <p>۵- منصرف کردن جوانان از نظام اسلامی و دین</p> <p>۶- سوق دادن جوانان به ولنگاری و بی‌کفایتی و غریزه‌گرایی جنسی افراطی</p> <p>۷- تلقین پیام یاس و ناامیدی به جوانان</p>	<p>«پیدایش فضای مجازی در چند دهه اخیر یکی از بزرگ‌ترین نمادهای تحول جهانی است. رخدادی که تأثیرات شگرف آن هر روز در ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، امنیتی و دفاعی در عرصه ملی و بین‌المللی نمود بیشتری پیدا می‌کند. اکنون بیش از سه سال از تشکیل شورای عالی فضای مجازی می‌گذرد: شورایی که با مرکز ملی فضای مجازی وابسته به آن، به عنوان نقطه کانونی مواجهه‌ی هوشمندانه و مقتدرانه با تحولات پرشتاب این عرصه، برای استفاده از فرصت‌ها و ظرفیت‌ها و مقابله با آسیب‌ها و تهدیدات آن شناخته شده است. وظیفه اصلی این تشکیلات سیاستگذاری، مدیریت کلان و برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های لازم و به‌هنگام و همچنین نظارت و رصد کارآمد و روزآمد در این عرصه می‌باشد. لذا لازم است با توجه به تحولات سریع و پیچیده در این میدان از یک طرف و نیازهای واقعی و مترکم کشور از طرف دیگر، خود را برای انجام رسالتی سنگین در یک دوره چهار ساله آماده کند. اینجانب ضمن تأکید بر مفاد حکم اولیه تشکیل شورا و پیوست آن، ضروری می‌دانم که نکات و موارد زیر، مورد اهتمام و توجه جدی رئیس و اعضای محترم شورای عالی فضای مجازی قرار گیرد. ۱- انحلال شوراهای عالی مصوب در گذشته که موازی این شورا هستند، به‌منظور تحکیم جایگاه فراقوه‌ای و موقعیت محوری و کانونی شورای عالی و نیز انتقال وظایف آن شوراها به شورای عالی فضای مجازی. ۲- تثبیت و تقویت جایگاه مرکز ملی فضای مجازی به عنوان بازوی شورای عالی فضای مجازی در جهت تحقق تصمیمات آن شورا با وظایف: رصد وضعیت جاری فضای مجازی و پیش‌بینی و آینده‌نگری تحولات در این فضا در سطح ملی و بین‌المللی، ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی میان وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای مختلف ذی‌ربط در ابعاد علمی، فنی، اقتصادی، بازرگانی، حقوقی، انتظامی، امنیتی و دفاعی مرتبط با فضای مجازی و نظارت مستمر بر عملکرد دستگاه‌ها و بخش‌های ذی‌ربط در چارچوب مصوبات شورای عالی. ۳- ارتقای جمهوری اسلامی ایران به قدرت سایبری در طراز قدرتهای تأثیرگذار جهانی و برخورداری از ابتکار عمل و قدرت تعامل با دیگر کشورها در جهت شکل‌دهی به قواعد و قوانین مرتبط با فضای مجازی در عرصه جهانی با رویکرد اخلاق مدار و عادلانه. ۴- اهتمام ملی و همه‌جانبه و سرمایه‌گذاری جدی در امر ایجاد و توسعه انواع فناوری‌ها و صنایع کاملاً پیشرفته و رقابتی خصوصاً با استفاده و ایجاد رشته‌های نوین دانشگاهی و تربیت سرمایه‌های انسانی متعهد، متخصص و</p>

مستندات	محور	موضوع	ردیف
<p>کارآمد مورد نیاز در بخش‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، محتوایی و خدماتی در تمامی ابعاد فضای مجازی به‌ویژه در برنامه ششم توسعه و برنامه‌ریزی سالانه کشور. ۵- تسریع در راه‌اندازی شبکه ملی اطلاعات پس از تصویب طرح آن در شورای عالی و نظارت مستمر و مؤثر مرکز ملی بر مراحل راه‌اندازی و بهره‌برداری از آن. ۶- اهتمام ویژه به سالم‌سازی و حفظ امنیت همه‌جانبه فضای مجازی کشور و نیز حفظ حریم خصوصی آحاد جامعه و مقابله مؤثر با نفوذ و دست‌اندازی بیگانگان در این عرصه. ۷- ترویج هنجارها، ارزش‌ها و سبک زندگی اسلامی ایرانی و ممانعت از رخنه‌ها و آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی در این عرصه و مقابله مؤثر با تهاجم همه‌جانبه فرهنگی و نیز ارتقای فرهنگ کاربری و سواد فضای مجازی جامعه. ۸- احراز جایگاه و سهم مناسب برای اقتصاد دانش‌بنیان در فضای مجازی در چارچوب سیاست‌های اقتصاد مقاومتی کشور و برنامه‌ریزی همه‌جانبه برای بهبود شرایط کسب و کار مرتبط با فناوری‌های مجازی و بهره‌گیری از فرصت‌های اشتغال‌زایی و نیز رونق محتوا، خدمات و تجارت در این عرصه. ۹- توسعه محتوا و خدمات کارآمد و رقابتی منطبق بر ارزش‌ها و فرهنگ اسلامی - ایرانی در تمامی قلمروهای مورد نیاز جامعه و جلب مشارکت‌های مردمی و بکارگیری ظرفیت‌های بخش خصوصی در این زمینه. ۱۰- تدوین و تصویب نظام‌های امنیتی، حقوقی، قضایی و انتظامی مورد نیاز در فضای مجازی</p>			